

POKROK ZÁPADA

ZALOŽEN ROKU 1871.—ROČNÍK XXVII.

OMAHA, NEB., V ÚTERÝ 28. ČERVNA 1898.

Dvojtýdenníku: ROČNÍK VI. číslo 82.

Ku břehům španělským.

Naše loďstvo navštíví Španělsko a přelomí se k domu

První větší boj na Kubě.

Křest krvavý pro obě strany.

Naši stojí již před samým Santiagem.

Vzhůru na Španělsko!

V pondělí oznámil vládní bulletin, že usneseno bylo vyslati loďstvo naše ku břehům Španělska. Com. Watson odjel téhož dne s parníkem Newark za adm. Sampsonem, kdež převezme velení obrněné eskadry křižáků a povede je neodkladně ku břehům španělským. Eskadra jeho bude 'východní' a pozůstáváti bude z velitelství lodi Newark, válečných lodí Iowa a Oregon, křižáků Yosemite, Yankee a Dixie, zásobních uhelných lodí Scandia, Barendara a Alexander. Od Santiaga vypluje se neodkladně.

Loďstvo naše Severoatlantické pod velitelstvím podadmirála Sampsona, bude rozděleno jak nálehuje: První eskadra: velitel Com. J. A. Howell, druhá, velitel Com. Schley. Operační bod, Key West, Fla., velitel Com. Remy. Zprvu se nevěřilo zprávě, že by loďstvo naše mělo jeti přes oceán a považována jen za pouhou pověst, vzbuzenou za účelem zastrašení Španělů a donucení admirála Camary k návratu se svým loďstvem. Však když dána byla nařízení k zásobení lodí určených na 4 měsíce, bylo patrným, že míní to vláda doopravdy a chce španělského šakala vyhledati v jeho brlohu. Uhelné zásobní lodě se již uhlím opatřují. Než naloží dostatek uhlí a dojedou k loďstvu Sampsonovu, uplyne dojistta tento týden, tak že výprava k břehům španělským vyjede teprve asi za týden, jestli snad mezi tím Camara se domu nevrátí.

První skutečný boj.

První skutečný boj, aneb chemeli bitva, jak anglické listy ve svém přepínání to nazývají, svedena byla u La Quasima min. pátek a sice účastnila se jí dobrovolnická jízda col. Woodse a 1. a 20. pluk pravidelné jízdy řadového vojska. Boj skončil vítězstvím zbraní amerických, ačkoliv dosti drazo vykoupeným. Obnásí totiž ztráty na mrtvých 16, z nichž polovice dobrovolníků a druhá polovice řadového vojska; 36 bylo raněných a 9 vojinů se ještě pohřešuje.

Ve čtvrtek přinesli Kubánci do Juragua nařincům, kteří v ten den města se zmocnili, zprávu, že Španělé soustředí válečné síly na východě, východně od Santiaga as 8 mil vzdálených, aby tu kladli odpor postupu vojska amerického. Vypraveny v ta místa svrchu zmíněné pluky, v tom dorozumění a očekávání, že Kubánci pod gen. Castilou budou spolupůsobiti. Toto očekávání se však nesplnilo, neboť povstalci přišli až již ku konci bitvy, kdy Španělé nalézali se již na útěku. Vojsko naše opustilo město u Juragua s rozedněním a bralo se dvěma směry. Vojsko řadové pod velením

gen. Younga obcházel vrchy, aby Španělům padlo v bok, kdežto pasácká jízda, pod velením Col. Woodse brala se přes srázné vrchy přímo vzhůru, k místu, kde Španělé se soustřeďovali. Každý z vojinů měl 200 nábojů a ostatní výpravu. Z počátku, pokud panovalo chladno ranní, šlo to chutě ku předu, avšak když počínalo tropické vedro, musili hoši, ač dosti utužili, velmi často odpocívat. Cesta, kterou se ubírali, byla úzkou pěšinou, kteráž nepřipouštěla pochod jiný než řadou. Obě strany pěšiny vrostly pichlavý kaktus a podrost byl tak hustým, že nebylo lze proniknouti zrakem houštinu dále než na rostop na každé straně. Naším bylo známo, že Španělé čekají na ně v záloze, ukrytí v houštinách a že proto mohou spůsobiti jim krvavou lázeň, proto brali se ku předu s největší tichostí a opatrností. Čím dále tím více vedro zrůstalo a hoši jeden po druhém odhazovali příkrývky, jež sebou vlekli a polní láhve jejich se vprazdňovaly. Když po pracném námaze dospělo vojsko naše as 4 míle od běhu, počal se ozývati až příliš podezřele kolkolem hlas kukačky a naši ihned domyslili se, že stojí ukrytým kolkolem v houštině Španělů vstříc. K 8. h. dospělo toto oddělení vojska k malé mýtině, kteráž šířila se na pravé straně stezky. Tu naležena byla mrtvola Kubánce a dáno nařzení vojinům k nabíjení. V tom dolehla sem střelba ze vzdálenosti as 1 míle neb více z druhého křídla Španělů, kdež pluky řadové jízdy, postupující druhou stranou, narazily na Španěly. Sotva uplynuly 2 minuty, počala již také střelba Španělů proti jždě pasácké. Jak výše řečeno, byli Španělé skryti v houštinách a započali vřeznou palbu ze vzdálenosti 200 kroků. Naši sice odpovídali, avšak musili střílet pouze jen na zdař Bůh do houštin. Někdy ozývala se střelba houfně a chvillemi panovala jednotlivě, však rychle za sebou. Plukovník Woods s největší chladnokrevností obcházel řady, dávaje své rozkazy. Podplukovník Roosevel předcházel jezdce své dobrým příkladem. Setník Capron, kterýž byl zabit, stál za řadou svého mužstva s revolverem v ruce, používaje téhož, kdykoliv Španěl soustřeďoval a dva z nepřátel pozorování, že padli jeho ranami. Právě když opět chtěl zaměřiti a dával rozkaz svému mužstvu, zbraň vypadla z ruky jeho a setník skácel se smrtelně raněn k zemi. Několik blíže stojících spěchali k němu, avšak on volal na ně se vši silou svého hlasu: "Nedbejte na mně hoši, jděte a bojujte!" Po půlhodině boji bylo pozorováno, že Španělé mění své postavení, ačkoliv

střelba neustávala. Naši ovšem nemeškali, aby též výhodnější postavení zaujali, což se jim podařilo a mohli výdatněji na Španěly útočiti. Netrvalo dlouho a nepřítel ustoupil a bylo viděti spěchati jej dolu z příkrého vrchu a opět nahoru na vrch jiný ke srubu tam se naležajcímu, patrně v úmyslu, učiniti tento hlavním svým shromážděním. Naši stihali Španěly vysílající spoustu střel proti srubu a když přiblížili se na 600 kroků, Španělé též opustila houštinami prchali směrem k Santiagu. Očitý svědek, jeden z důstojníků, líčí útok na srub následovně: "Plukovník Woods s pravým křídlem vzdálený a podplukovník Roosevel na levém křídle útočil stejnou dobou. Hoši šli vzhůru za příkrým válečným a nezastavili se, aby odpovídali na palbu Španělů, nýbrž hnali se ku předu v pevné odhodlanosti, aby stekli srub. Útok ten byl koncem boje. Když byli na 500 kroků, počínali se Španělé dávatí do běhu a po prvé v tomto boji měli jsme potěšení toho, co Španělé měli po celý zápas — totiž, že stříleli jsme na nepřitele, jehož jsme viděli."

Rovněž tuhý boj podniknut byl na druhém křídle nepřitele. Když naše pravidelná jízda pod velením gen. Younga postupovala na dvě a půl míle, přispěchali někteří Kubánci do tábora s ohlášním, že Španělé jsou na blízku a dobře opevněni. Gen. Young měl sebou rychlopalná Hotchkissova děla, kteráž však po obdržení zprávy této poslána do zadu a zvědové vyslání k zjištění postavení vojska španělského. Pak stoupali vojnově naši ponaáhlu a v úplné tichosti ku předu, až zjistili zcela určitě postavení Španělů. Rychlopalná děla pak vzata opět ku předu, ale s útočením nezapočato, pokud pasácká jízda neměla příležitost vystoupiti na návrší a postaviti se druhému křídle nepřitele vstříc. O půl osmé dán byl rozkaz k započetí palby a to bylo znamením pro boj neobyčejně tuhý. Po výstřelu z děl Hotchkissovy ozývaly se vrchy kolkolem ranami Španělů z mauserovek. Gen. Young dal rozkaz, aby vojskové nestříleli, pokud neuvídí nepřitele a proto neplývali střelivem, aniž ozývaly se hromadné výstřely, nýbrž jakmile kde Španěl spozorován, střelba proti němu vyslána.

Když byli Španělé zatlačeni a i ze srubu vypuzeni, vysláni hlídky ku sbírání mrtvých a raněných. Poslednější byli odnášeni do polní nemocnice, naležajcí se půl míle od bojiště a dopraveni pak do Juragua. Španělů nalezeno mrtvých 37 a ztráta, kterouž utrpěli na raněných, jest nepochybně též větší nežli utrpělo vojsko naše.

Připravky k útoku na Santiago.

Španělé připravují se k poslednímu zoufalému zápasu. Jak jsme minule sdělili, počalo vojsko naše vystupovati na břehy kubské v Biaquiry, východně od zálivu santiagského, kdež během toho dne vysazeno bylo 6000 našeho mužstva na břehy. Ve čtvrtek vydal se již předvoj na cestu ležící směrem k Santiagu a obsadil Juragua, ležící asi polovici vzdálenosti mezi pevností Morro a Biaquiry a tu též část naší síly válečné na břehy vysazena. V tří den ráno pozorováno bylo na různých stranách mnohé sloupky dýmu vzhůru se nesoucí, podávající důkaz, že Španělé opouští

všechny dosavadní posice a stahují se zpět k obleženému městu. S vykládáním ostatního mužstva pokračováno pak v ten den pilně, tak že, než nastal večer ve čtvrtek, bylo již více než dvě třetiny naší hotovosti válečné na březích. Juragua opuštěno bylo vojskem španělským, kteréž se tam nalezalo v počtu 1200, tak kvapně, že ani město požárem nezničeno. S vojskem tímto, jež opustilo Juragua, svedli potyčku povstalci pod gen. Castilo a povstalcům padlo něco kořisti do rukou. V neděli postoupil předvoj vojska našeho až dvě míle za Sevilla a byl již jen pouze 4 míle od Santiaga vzdálen. Očekávalo se, že v Seville postaví se Španělové našim vstříc, očekávání toto se však nesplnilo a Španělé prchali, nepochybně z nařzení gen. Linares, aby soustředěni byli v Santiagu. Předvoj vojska amerického tvoří povstalci v počtu asi 1500, pod velením gen. Gonzales a celá kubánská armáda pod řízením gen. Garcia shromažďuje se kol Santiago, aby se boje zúčastnila. V celé té krajině mezi Santiago a Biaquiry, kde vojsko naše na půdu kubskou vystoupilo, není žádných Španělů, kteříž po boji v pátek svedením na všech stranách ustupovali. Můžeme s bezpečností hleděti vstříc zprávám o útoku na Santiago, jestliže ne zprávám o pádu aneb vzdání se města toho, již v dnech nejbližších.

V neděli nalézaly se u Biaquiry pouze jen 3. a 9. pluk jízdy, hlídající zásoby. Všechny pluky ostatní vypraveny byly proti nepříteli. Gen. Schafer přeložil svůj hlavní stan do Juragua. Velkou obtíž působí doprava dobývacích děl po neschůdných cestách kubských. Ve středu očekává se útok na Santiago.

Předvoj naší armády nalézal se v neděli 4 1/2 míle západně od Santiaga, u říčky Guana. Předstráž, pozůstávající z dvou setnin pěchoty sedmého pluku, postaveny jsou v pravém úhlu k cestě, 1 1/2 míle za Sabinnellou, kdež jsou tři pluky pěchoty. Mezi tím místem a Juraguem byly tři pluky pěchoty a dva jízdy. Asi 800 Kubánců pod gen. Gonzales bylo kol hlavního stanu velitele Lawtona. Během dne postoupil generál Wheeler s 1. a 2. a 10. jízdy a pasáckým plukem, s dynamitovými děly, v místa kdy byly předstráž Lawtonovy v dnu předěšlém a 4 baterie třetího pluku dělostřeleckého, se 4 Gatlingovými děly umístěny byly na návrší, z něhož viděti na záliv. Zákopy Španělů v místech, kde hodlají postaviti se na odpor armádě americké, jsou od předvoje našeho vzdáleny pouze 2,800 yardů. Na vrcholi každého kopce zřízeny mají Španělové sruby, z nichž mohou pozorovati každé hnutí naší armády, jak postupuje od Sabinnella, kdežto každý vrchol blíže Santiaga a každá stráž opatřena jest zákopy a náspy. Na některých z těchto jsou děla moderní, jež lze viděti pouhým okem. Zvědové zjistili, že za náspy nalézají se 4 rovnoběžné řady zákopů, hlubokých až po ramena a mezi nimi jsou ploty ostatního drátu. Důstojníci naši jsou toho přesvědčeni, že se nemůžeme se zdarem pokusiti o dobývání, bez většího množství dobývacích děl, která však jest velmi těžko dopravititi tam po neschůdných cestách, přes hory a doly. Někteří důstojníci jsou toho názoru, že bude se muset přikročiti k pravidelnému obléhání Santiaga a pošinovatí ná-

spy, až bude lze útočiti na Španěly lehkému dělostřelectvu. Též doprava zásob našemu vojsku následkem neschůdných cest působí nesmírné obtíže. Musí se totiž dopravovati se soumary. Sedmý pluk se musil v neděli postit, jelikož zásoby vyšly a nové očekávány až večer.

O povstalcích pro svobodu svou bojujících, sděluje se z tábora následující: "Kubánci v předvoji se naležajcí, vzdor dobrému chování jejich soudruhů v Guantanamo, zdají se úplně nespěšnými. Celý den sedí ve stínu ve svém táboře a v noci kouří cigarety a cpou se potravinami od strýčka Sama, kdežto mezi tím hoši naši, s lačnými žaludky a ani drobtom tabáku do svých dýmek, staví cesty celé dny, v palčivém vedru a spí na svých zbraních pod širým nebem v noci."

Úřední zprávy.

Gen. Schafer podal následující úřední zprávu o své plavbě z Tampa, Florida, na Kubu: "Měli jsme pěknou plavbu, ztratili jsme méně než padesát tahounů, šest neb osm dnů. Ztratili jsme více při vykládání, nežli cestou. Mužstvo jest tak zdravo, jako když jsme vyjeli, 80 nemocných, jediní mrtví jsou dva, kteříž zahynuli při vystupování na zem. Vystupování jest obtížno, břehy jsou podobny oněm v okolí San Francisco a pokryty jsou houštinami křoví. Vystupování v Biaquiry nebyly kladeny překážky. Na všechna místa obsazená španělským vojskem bylo stříleno loďstvem za účelem vyklizení. Vyslal jsem vojsko k Santiagu a obsazení Juragua, města to majícího přirozeně pevné postavení. Španělské vojsko ustoupilo, jakmile seznało, že proti němu postupujeme. Neměl jsem jízdy, jinak bychom je byli zajali, asi 600 celkem. Vede tam dráha, mám káry i parostroj v moci. S pomocí loďstva vystoupilo 6000 mužů včera a tolikéž dnes. Ostatní vystoupí na břeh zítra (v pátek) zahrnujíc v to i osmý pluk dělostřelectva a větší počet soumarů, může být že všechny, jakož i některé vozy. Zvířata se musí nechat vyskakat do vody a plavit ke břehu. Měl jsem porady s gen. Garcia, Rily a Castilo dne 20. dvacet mil západně od Santiaga. Tito důstojníci byli jednohlasného smýšlení, že by se mělo vystoupiti východně od Santiaga. Přišel jsem k témuž náhledu. Gen. Garcia slibuje se připojiti ke mně v Juragua zítra se 3000 neb 4000 mužů, kteříž budou přivezeni po lodích z krajiny západně od Santiaga a vystoupí v Juragua. To nám dá as 4000 Kubánců a 1000 zůstane pod gen. Rabi k ohrožení Santiaga od západu. Divise gen. Kenta dnes vystupuje v Juragua a vykládána bude po celou noc. Přispění loďstva bylo velice prospěšno a s našedním poskytnuto. Bez něho nebyl bych mohl vystoupiti na břehy ani v deseti dnech a může být že vůbec ne, jelikož soudím, že by mnohé z lodí se byly na pobřeží rozkotaly. Přitomně nepotřebujem ničeho. Počasí bylo dobré, na pevnině také nepršelo a vyhlídky jsou na pěkný čas."

V druhý den, dne 24., došly následující další zprávy: "Pochod ku zaumutí dobrého postavení blíže Sevilla musel býti zastaven a zákopy učiněny, pokud zásoby a dělostřelectvo nedojoje. Čtrnáctý a desátý jízdy a pluk Woodův měli srážku. Nepřítel byl vypuzen ze svého postavení a generál